

vybrat si svých 12 dní studijního volna kvůli nedostatku zastupujících učitelů a také vzhledem k omezeným finančním zdrojům. Zvláště velmi malé školy vysílají učitele na požadované vzdělávání jen zřídka (Factum Invenio, 2009; ÚIV, 2010).

Existuje prostor lépe propojit další vzdělávání s rozvojem školy a jejím zlepšováním. Hodnotící tým dospěl k názoru, že další vzdělávání závisí převážně na volbě jednotlivých učitelů a není systematicky propojeno s potřebami školy. Ředitelé škol, se kterými hodnotící tým hovořil, zřídka sledovali vzdělávací aktivity učitelů a je zřejmé, že rozsah strategického plánování profesního rozvoje je omezený. Bylo zaznamenáno jen málo případů dalšího vzdělávání v rámci školy, které by bylo zaměřeno na celý pedagogický sbor. Slabé propojení mezi hodnocením učitele, profesním rozvojem učitele a rozvojem školy je z větší části způsobeno tím, že ředitelé škol nevěnují pedagogickému řízení dostatek času.

Doporučení

Vytvoření profesního profilu nebo standardů učitelé profese

Hodnotící tým rozhodně doporučuje českému vzdělávacímu systému, aby pokračoval v současném úsilí vypracovat profesní profil nebo standardy učitelé profese. Proces zahájený v roce 2009, v jehož rámci byl diskutován pracovní návrh standardů, byl velmi pozitivní v tom smyslu, že vycházel z diskusí s učiteléskou veřejností a tvorba standardů se stala v České republice politickou prioritou. Standardy kvality profese učitele, tedy jasný a výstižný popis nebo profil toho, co by měli učitelé znát a umět, jsou klíčovou součástí jakéhokoli systému hodnocení učitelů. Poskytují sdílenou představu o tom, co je kvalitní výuka, a jsou spolehlivou referencí k posouzení kompetence učitele (OECD, 2005). Standardy učitelé profese by měly obsahovat kritéria kvality nebo indikátory kvalitního vyučování a měly by být užity k hodnocení individuálního výkonu. Standardy by měly navazovat na to, co již bylo vykonáno a prodiskutováno v roce 2009, a měly by být zasazeny do kontextu obecných vzdělávacích cílů. Učiteléská praxe a kompetence, které učitelé potřebují k dosažení efektivity, by měly odrážet cíle učení žáků, kterých chce škola dosáhnout.

Standardy profese učitele by měly být zpracovány tak, aby poskytly společný základ pro klíčové fáze učitelé profese, jako je počáteční vzdělávání učitelů, profesní rozvoj, kariérní postup a samozřejmě hodnocení učitelů. Jasně, dobře strukturované a široce podporované standardy učitelé profese se mohou stát mocným nástrojem k propojení různých prvků potřebných pro rozvoj kompetencí učitelů (OECD, 2005). V tomto smyslu by měly standardy učitelé profese popisovat různé úrovně výkonu a zodpovědnosti, které jsou očekávané v různých etapách kariéry (viz níže). Standardy učitelé profese musí vycházet z výzkumu a obsáhnout náročnost a komplexnost toho, co se očekává, že výkonní učitelé budou vědět a budou schopni udělat. K tomu doporučujeme jako referenci Danielson's Framework for Teaching (rámeček 4.2).

Aby byly standardy profese učitele relevantní a profesi „vlastní“, je nezbytné, aby učitelé přijali vedoucí úlohu v jejich přípravě a byli za ně zodpovědní. Standardy by se měly inspirovat příklady dobré praxe, která se v některých školách v České republice odehrává. Jsou různé možnosti, jak mohou národní agentury přispět, např. shromažďovat příklady kritérií kvality učitele, které jsou v současnosti v některých školách užívány, nebo provádět tematické inspekce zaměřené na kvalitu práce učitele a na základě toho definovat prvky kvalitní výuky. Navíc i mezinárodní výzkum v oblasti efektivního učení a pedagogická praxe mohou tvorbu standardů ovlivnit.